

ИЗМЕРЕНИЯ НА ПРИВЪРЗАНОСТТА И ЛИЧНОСТНИ ДИСПОЗИЦИИ: КОНЦЕПТУАЛНИ ВРЪЗКИ И РАЗЛИЧИЯ

Даниел ПЕТРОВ

Софийски Университет „Св. Климент Охридски“,
специалност Психология
БЪЛГАРИЯ, София, 1504, бул. „Цар Освободител“

daniellp@phls.uni-sofia.bg

Резюме. Според Джон Боулби диспозиционните характеристики на децата предпоставят реакциите им към средата, но най-значимият детерминант на бъдещото междуличностно поведение е качеството на интеракциите с фигурите на привързаност. Целта на проучването е да изследва взаимовръзките между измеренията на привързаността (тревожност и избягване) и Големите пет личностните диспозиции (екстраверсия, невротизъм, отвореност към нов опит, насоченост към другите, съзнателност). Самооценъчни инструменти, които използват лексикалния подход към личността и психосоциалния модел на привързаността, са попълнени от 168 изследвани лица на възраст от 16 до 55 години. Концептуалните връзки и различия са проучени с корелационен и регресионен анализ, при който Големите пет личностни черти са приложени като предиктор на измеренията на привързаността. Тревожността по отношение на привързаността е най-силно свързана с невротизма, както и с ниска съзнателност. Избягването корелира отрицателно единствено с фактора насоченост към другите. Регресионните анализи разкриват, че най-значимият предиктор на свързаната с привързаността тревожност е факторът невротизъм, следван от насоченост към другите, ниска съзнателност и интроверсия. Предиктор на избягването е ниската насоченост към другите. Измеренията на привързаността не са свързани с отвореността към нов опит. Двете концептуални единици за анализ, разработени в различни психологични традиции, са свързани теоретично, но не се припокриват. Личностните диспозиции обясняват по-малко от половината от вариацията във всяко от измеренията на привързаността. Получените резултати се обсъждат по посока на по-детайлното разбиране на индивидуалните различия, несигурността в близките взаимоотношения, стабилността и промяната на личността, консистентността на поведението и адаптацията.

Ключови думи: привързаност в зряла възраст; диспозиционни модели; психология на личността.

Статията да се цитира по следния начин:

Петров, Д. (2019). Измерения на привързаността и личностни диспозиции: концептуални връзки и различия. *Психологични изследвания*, Том 22, Кн. 2, 2019, 351-364. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online).

© Д. Петров, 2019

Статията е постъпила през януари 2019

Приета за публикуване през юни 2019

Публикувана онлайн през август 2019

Авторът е прочел и одобрил окончателния вариант на ръкописа.